

מסורת הש"ס

(א) כתובות נט. סו. ע.
נדרים פה. קדושין סג.
(ב) קדושין סג. ע"ש
(ג) יו"ט. (ד) ז"מ סו. (ה) שם
טו. (ו) נשי. מוס. סוכה
כג. ד"ה שני. (ז) נשי. מוס.
עירובין י: ד"ה לא נשדדו.

תורה אור השלם

1. ואבלת לפני יי
אלהך במקום אשר
יבחר לשכון שמו שם
מעשר דגגך תירשך
וצדקך ויבחרת בקרך
וצאנך למען תלמד
לקראת את יי אלהיך כל
הימים: דברים יד כג

גליון הש"ס

גמ' ב"ע דאמר רב
בבבא דבר שלא בא
לעולם. ע"י כ"ן פוסק דף
ל"א: שם אצטריך קרא
למשיך מלפניו דבבא.
וכי' כינא פג ע"כ ו"ע
לפון טלטול הוי"ל למימר
מתקן דרבנן: רש"י ד"ה
ורב הונא כרב ב"י זה
לפעולה מורו וכו'. ע"י
משנת חיי' סימן נ"ד דף
נ"ג:

הגהות הב"ח

(א) גמ' שמה תעדיף. נ"ב
ועמ"ש בקדושין דף סג.
(ב) תוס' ד"ה קניה וכו'
מקודשת ל' נאחר ל' וכו':
(ג) בא"ד בנספא אוקי
בדאיתא בסוף פ"ק
קדושין: (ד) בא"ד וסתר
שנקרע לא מהי לכו"ע ואם
אמר מעבשיו ולא אמר
ולאחר שלשים מהני
לכ"ע כבולא אבל אם
אמר מעבשיו ולאחר שלשים
וכי' שטר הנאכל ונקרע
לכ"ל: (ה) בא"ד וסתר
בסוף שלשים חזרה לאנס:

קונס שאני עושה לפיך. אשה שאמרה לבעלה מה שאני עושה מלאכה
יהא אסור לפיך בקונס: אינו צריך להפך. דכיון דקא משעבדא ליה
למעשה ידיה לא מציא נדרה: שמה עעדיף עליו כו'. דמתן (כתובות
דף סד:) מה היא עושה לו משקל ה' סלעים שתי כו' וטפי לא משעבדא
ליה ואהעדיפה חייל נדר ואע"ג דעדיין
לא נעשית המלאכה: ופליגא דרב
נחמן. הא דאוקימנא דלר"ע אין אדם
מקנה דבר שלא בא לעולם: רב הונא
כרב. כלומר מרב שהוא רביה קבלה
ורב מרבי ינאי וכן כולם. וזה למעלה
מדורו של זה היה: המוכר פירות דקל.
בזמנות הגשמים: עד שלא באו לעולם.
אם כן לחזור בו קודם שיתן
האילנות מוציאין יכול לחזור בו:
משבאו לעולם אין יכול לחזור בו. דכי
אבו חייל וציני. אלמא אדם מקנה דבר
שלא בא לעולם: האומר לחבירו.

קודם שקנה את השדה: קנה. והוא
מתנה. אלמא מרב שמע ליה: נגה
ליה. שמה יותר מומנו: ועינייהו.
ואע"ג דאכתי לא אבו: למען סלמד.
גבי תרומה ומעשרות כתיב ואכלת
לפני ה' וגו': כל הימים אלו יו"ע
ושבתות. הו' למד להוסיף שלא יבטל
עונג שבת בשביל תיקון הטעל: למאי
לנפשא. ומה אהא קרא לאזורי:
אי נימא עשורי בשבא ומיכל
ואיצטריך לאשמעינן דאע"ג דשבת
הוא מתקן פשיטא וכי איצטריך קרא
למישרי טלטול דרבנן הפרשת
מעשרות בשבת אינה אלא משום שבות
דמתן אלו הן משום שבות לא מגביהין
תרומות ומעשרות במסכת ביצה
(דף לו:) והיא אסר לן קרא טלטול
בעלמא דאיצטריך למשימה: הכא:
אלא

שלשים יום מקודשת לשני לא בא אחר וקדשה בתוך שלשים מהו רב ושמואל דאמרי תרתייהו מקודשת אע"פ שנתאכלו וכו' (דף נ"ב):
נמי גבי לאחר שמתגיירי לוכא מעבשיו וכן גבי פירות ערוגה לקמן ואר"ת דהא אצטריך מעבשיו משום דסתם קנין שדה הוא בחליפין
או בשטר ובחוקה דכסף אין קונה במקום שבותין שטר אם לא שפירש בדיקה איך (דף נ"ב) דכסף קדושין (דף נ"ב) ובמקומו
של רב היו כותבין את השטר ובכמה מקומות מצינו בהש"ס שלא היו קונים בכסף כדאמר בחוקת הבתים (דף נ"ב) עובד כוכבים מבי
זוהי לידה איסתליק ליה ישראל לא קני עד דמטי שטרא לידה ובפ"ק דז"מ (דף נ"ב) מנדי האי גזרזא בנאי קני ליה בזהאי שטרא האי שטרא
השקפה בעלמא ולהכי צריך מעבשיו דאפילו בדבר שכל לעולם אי ארמי קונה או בחליפין לאחר ל' ולא אחר מעבשיו לאחר ל' קנה הואיל
ובשעה שיש לקנין לחול דהיינו לאחר ל' כבר פסקה החוקה או החזיר הסודר כדאמרין בהאשה שנפלו (כתובות דף פ"ב וס"ג) משוך פרה זו ולא
תהא קניה לך עד אחר ל' לא קנה כי לא אחר מעבשיו לפי שבשעת הקנין כבר פסקה המשיכה וכן כשקנה בשטר צריך מעבשיו אפילו יהיה
נקרע השטר או נאבד קנה דאי לא אחר מעבשיו ונקרע בתוך כך או אבד לא קנה כיון דבשעת קנין אין כאן שטר כדאמר למ"ד דמקודשת
ומגורשת לכשיצא דאם נקרע או אבד הגט אינה מגורשת אבל גבי אחר שמתגיירי א"כ מעבשיו דסתם קדושין בכסף הם דאפילו נתחללו
המעומת חשוב כל שעה כאילו הם צעין שהמעומת נשארו אלא המקנה ואם לא נעשה הקנין היה מוטל עליו להחזירם וחשוב כאילו הם צעין לשם
קדושין דלאו למלוה דמי ולא לפקדון כדאמר בהאומר (קדושין דף נ"ט) ובפירות ערוגה נמי לא צעי מעבשיו לפי שאמירתו לגבוה כמסירתו
להדין דמי וחשוב כאילו מוסרם ליד הקונה לעמוד צידו ולקנות בשבטו אע"ג דרב מספקא ליה (ס"ג) במעבשיו ולאחר שלשים שלשים
יוס אי תנאה היו או חזרה היו מ"מ מהני הכא בשדה מעבשיו דהא פשיטא דלא חזרה היו דודאי בדבר להקנות עכשיו יש להסתפק
כשאמר ולאחר שלשים שחזר ממה שאמר בתחלה מעבשיו אבל בדבר שאין צידו להקנות עכשיו כי הכא כשאומר לכשאקנהה אין זה חזרה אלא
דאי אפשר לו בע"א ועוד דהא שאמר מעבשיו לבסוף אין שייך להסתפק כלל וא"ת כיון דמעבשיו ולאחר שלשים היו או תנאה או חזרה הא
דא"ר יוחנן צ"י האשה שנפלו (כתובות פ"ב וס"ג) משוך פרה זו ולא תהא קניה לך עד לאחר ל' יוס קנה ומוקי לה דאמר מעבשיו אפי' עומדת
באגס אי חזרה היא אמאי קנה ואי תנאה היא ונגמרה הקנין מעבשיו למה לי עומדת באגס אפי' ברה"ר או ברשות מקנה נמי ובהכותב (ס"ג)
פ"ה) משמע דדוקא נקט אגס שראוי למשיכה ואר"י דלא קשה מידי דר' יוחנן נעטמיה דאית ליה בהאומר (קדושין ס"ג) דמעבשיו ולאחר ל' לא היו
לא תנאה ולא חזרה אלא ה"ק דמעבשיו יתחיל הקנין ולאחר ל' יגמור ולהכי צעין שפירש אומר ששטרא בנקים בנקים הראוי לקנין ולמשיכה שאו נגמר
הקנין ודין קנין אחר שפירש פרי' דהכי היו דכסף אפילו אינו צעין ובשטר כשהוא צעין בנקים קונה בנקו ל' קני לא מעבשיו בנקו ל' קני לא
משיכה וחוקה וחליפין ושטר שנקרע לא מהני לכ"ע (י) ואף דאם אחר מעבשיו ולאחר ל' מהני לכ"ע שטר הנאבד וחוקה וחליפין לא מהני
לקנות לגמרי לרבי יוחנן כיון דבשעת גמר הקנין אין שטר וחוקה וחליפין אבל משיכה קונה מעבשיו ולאחר ל' כיון דבסוף ל' הפרה עומדת
באגס שהוא מקום הראוי לקנין דע"י תחלת משיכה שהותחל קנין נעשה האגס רשותו והיו לה משיכה אריכתא ואפילו יתה מן האגס תוך ל'
או אפילו משכה המקנה לחצרו ושוב (ס) בתוך שלשים חזרה לאנס קני ולר"ב דמספקא ליה אי חזרה היא לא מהני מידי מה שעומדת באגס
ולשמואל דפשיטא ליה דתנאה היא בכולהו קני כיון שלא חזר בו תוך הזמן וא"ת ואמאי לא קני לר' יוחנן פרה אפילו ברה"ר או ברשות המקנה
כמו שקנה קרקע במהיום ולאחר דקני מהיום גוף ולאחר מיתה פירות ושמה במהיום ולאחר מיתה משמע טפי שרואה להקנות גוף מהיום
ומסתברא דכיון דאמר לאחר מיתה דלהצריח נכסים משארי יורשים קאמי ויורשיה ליה לגוף מהשתא. ר"י: ב"מ י"ח ב"תא דפרי' אר"י
דמשל אריס הו' שהיה נותן לרבי ינאי דאי משל רבי ינאי לא חשוב דבר שלא בא לעולם ואפילו הו' מחזוריים הו' שצידו למלוה כדמוכח
בהאומר בקדושין (דף ס"ג וס"ג) ולא מסתבר לומר דלא חשיב הכא צידו לפי שהיה רחוק מהם דאין נראה לחלק בין קרוב בין רחוק:
אלא

לחזור אחר שכל לעולם (ב"מ ס"ג). משבאו לעולם אין יכול לחזור בו. דקסבר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם בשעת המכר. שיהיה המכר חל לכשיצא לעולם (ס"ג). אף משבאו לעולם כו'.
כל לעולם (ס"ג). דאי שמיט ואכיל לא מפקינן מיניה. שהרי כל זמן שלא חזר מחל על אכילתו ואע"פ שבעת שכל היה יודע שיוכל לחזור מחילה היא (ס"ג). לכשאקנהה קנייה לך מעבשיו. ששאקנהה לא אוכל לחזור
כי. קנה. אם יקנה ואין יכול לחזור כשלקנה (ב"מ ס"ג).

האשה רבה פרק עשירי יבמות

צג.

אין צריך להפך. במעלה לה מזונות ומעה כסף איירי ולכן אין
צריך להפך שהמומר הכל שלו והעדיפה שעי' הדחק נמי סבר
דהויא לבעל אבל אין לומר דאין צריך להפך משום דקסבר אין אדם
מקדיש דבר שלא בא לעולם דא"כ אמאי נקט שאני עושה לפיך עי' תני
המקדיש מעשה ידיו של עצמו:
רבי עקיבא אומר יפ"ר. דקסבר
העדיפה שעל ידי הדחק לאשה

כדאמר צריש מציאת האשה (כתובות
סו. וס"ג) וא"ת והיאך יכול להפך והא
אין זה דבר צדינו לצינה וי"ל דחשיב
נמי צינו לצינה לפי שאין יכול לזוהר
וליקח צנמצוס חל הראוי לו ליקח א"כ
גם חלקה משועבד לו שילקח צנצ
קרקע והוא אוכל פירות וא"כ
היאך יכולה להדירו כיון דמשועבדת לו
וי"ל דוקא צעיקר מעשה ידיה אלמנה
לשיעבודיה דבעל שהם לגמרי שלו אבל
הכא דאין לו אלא פירות לא אלמנה:
יתקדשו ידיו לעושהה. להקדיש
שפשאם אבל אין לפי
לעושהה היינו למלאכתם דא"כ הו'
ליה למימר למעשהה כדאמר בסוף
פ"ק דנדרים (דף י"ג) ידי למעשהה:
ורב נחמן אמר אף משבאו לעולם
וכו'. סברת רב הונא הפוכה מדבר
נחמן לענין דבר שלא בא לעולם דכפי'
פ"ק דכתובות (דף י: וס"ג ד"ה המוכה) ובסוף
פ"ק דגיטין (דף י: וס"ג ד"ה לנדה):
קנייה דף מעבשיו קנה. וקשה
לר"י למה צריך מעבשיו
דכיון דאית ליה אדם מקנה דבר שלא
בא לעולם כאילו בא לעולם ובדבר
שלא לעולם א"כ מעבשיו כדאמרין
בפרק האומר בקדושין (דף נ"ט) גבי
האומר לאשה הרי את מקודשת
לאחר ל' יוס וצא אחר וקדשה בתוך

לחזור אחר שכל לעולם (ב"מ ס"ג). משבאו לעולם אין יכול לחזור בו. דקסבר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם בשעת המכר. שיהיה המכר חל לכשיצא לעולם (ס"ג). אף משבאו לעולם כו'.
כל לעולם (ס"ג). דאי שמיט ואכיל לא מפקינן מיניה. שהרי כל זמן שלא חזר מחל על אכילתו ואע"פ שבעת שכל היה יודע שיוכל לחזור מחילה היא (ס"ג). לכשאקנהה קנייה לך מעבשיו. ששאקנהה לא אוכל לחזור
כי. קנה. אם יקנה ואין יכול לחזור כשלקנה (ב"מ ס"ג).

לחזור אחר שכל לעולם (ב"מ ס"ג). משבאו לעולם אין יכול לחזור בו. דקסבר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם בשעת המכר. שיהיה המכר חל לכשיצא לעולם (ס"ג). אף משבאו לעולם כו'.
כל לעולם (ס"ג). דאי שמיט ואכיל לא מפקינן מיניה. שהרי כל זמן שלא חזר מחל על אכילתו ואע"פ שבעת שכל היה יודע שיוכל לחזור מחילה היא (ס"ג). לכשאקנהה קנייה לך מעבשיו. ששאקנהה לא אוכל לחזור
כי. קנה. אם יקנה ואין יכול לחזור כשלקנה (ב"מ ס"ג).

עין משפט
גר מצוה

גה א ב מ"י פ"כ מהל'
נדרים הלכה י סמג
לחין נקט טו"ע י"ד
סימן נ"ל סוף ע"ה
וטו"ע אה"ע סימן פ"ה
סוף כ:
נו ג ד מ"י פ"כ מהל'
מכירה הלכה ב סמג
ע"ה מ"ב טו"ע ח"מ סימן
רע סוף ד:

תוספות ישנים

א"ל שפיר עבדת וכו' אלו
כתובות וימים טובים.
דמשום דכיוצא שמה שגש
עליהם ונאף שלא באו
לעולם וזמנה דהיי מימי
מהאי קרא דאדם מקנה
דבר שלא בא לעולם הלא
מחל לא שמעין אלא
בשבת ויום טוב ומאן דאית
ליה אדם מקנה חל ליה
בכל ענין וגם קשה דבכל
זמנא דאקדמי דאמרין
אדם מקנה לא שמעין שיהא
מלאווי דלי הו'
דאורייתא לית מאן דפליג
זמנא דאקדמי דאמרין
קרא לומר דשפיר עבד
שפיר עבד שלא בא לעולם
דשפיר ליה ל' ינאי
דאדם מקנה וזמנה לא
הולך לשאול אי שפיר עבד
אכן שאל ל' חייא אי שפיר
עבד שפיר עבד שלא מן
ההוא שפיר עבד לא היה אלא
והשפיר לו שפיר עבדת
משום כבוד שבת ומימי
קרא דכתיב כל הימים אלו
שבתות וימים טובים:

מוסף רש"י

קונס שאני עושה
לפך. מה שאני עושה
יהיה קונס לפיך. יהי עיך
כקדש מליצות
(כתובות נט. וכו"י) שם סו.
קדושין וכו' אין צריך
להפך. מר זה שאין זה
כח להקדיש לפי שהוא שול
אלו בעלה
צריך להפך שאין נדרה חל
כח להקדיש לפי שהוא שול
(קדושין) אין בעלה
אלו אמר כלום דלאו
כל כמינה לאפקועי לבעל
מה דזכי ליה לתנאה (נדרים)
(ס"ג) ואפילו לשמה מעדיף
נמי לא מיישקין וזלי מעדיף
נמי לבעל הוא (כתובות)
(ס"ג) שמה תעדיף עליו
יותר מן הראוי לו. שמה
תעדיף על מעשה ידיה
יותר מן הראוי לו ויותר
ממה שהיא חייבת לעשות
לו ובכתובות (ס"ד) אמרין
מה היא עושה לו משקל ה'
סלעים שמי בידיה שכן
עשר סלעים בגלגל ולפי
אמאי העדיפה קדשה אע"ג
דלא באה לעולם בשעת
הנדר (קדושין ס"ג) דמותר
זה אינו שלו ויכולה
להקדישו (כתובות ס"ג)
והעדיפה דדה הוא וחייל
עלה קונס (ס"ג וס"ג).
יקדשו ידיו לעושהה.
למי שבראם. ומיהו מחד
דמשמעדי דיה לבעל לא
מלי לאפקועי (קדושין)
(ס"ג) המוכר פירות דקל
לחבירו. קודם שמתנו
פירותיו. עד שלא באו
לעולם יכול לחזור בו.
אם בא לחזור בו קודם
שמתנו פירותיו חזר אפילו
כל לעולם. הני מילי שכל
דאין אדם מקנה דבר שלא
בא לעולם. הני מילי שכל
ששאקנהה לא אוכל לחזור